

Kunstenaarscollectief ZPS: 'stormtroep tegen rechts'

Themamiddag sociale bewegingen

[Achtergrond](#) - 23 oktober 2018 - Auteur: Wiebke Pittlik

Een replica van het beroemde Berlijnse Holocaustmonument in de tuin van een nationalistische politicus, of een Romeinse arena waar het publiek zich kan vergapen aan de show 'vluchtelingen vreten'. Het zijn twee van de opvallendste acties van het Duitse kunstenaarscollectief Zentrum für Politische Schönheit (ZPS). Politiek bedrijven met de middelen van het theater is hun doel. Op de themamiddag sociale bewegingen op 1 november in Amsterdam vertelt activiste Cesy Leonard over de ZPS-acties.

De activisten van het Zentrum für Politische Schönheit zien zichzelf als een *Sturmtruppe* die morele schoonheid en politieke poëzie wil brengen en menselijke grootmoedigheid wil opwekken. Ze leveren verzet tegen de opmars van rechts in Duitsland. Vandaar ook hun handelsmerk: roetvegen op het gezicht, zoals strijders dat ook doen.

Hun acties zijn meestal op - en over - het randje. 'Verwerpelijk' noemde een Berlijnse CDU-politicus in 2014 de gedenkactie voor de val van de Berlijnse Muur. Het ZPS had een paar van de bekende gedenkkruizen voor slachtoffers van de Muur nabij de Bondsdag verwijderd. "De kruizen zijn gevluht", was hun verklaring. Naar eigen zeggen had de ZPS de kruizen naar de grenzen van Europa gebracht, waar vluchtelingen poseerden met net zulke kruizen. De activisten wilden de boodschap overbrengen dat nu nog mensen sterven op hun vlucht, bij nieuwe muren.

De actie riep heftige reacties op; mensen spraken er schande van dat ze de nagedachtenis van de Muurslachtoffers bezoedelden. Anderen namen het juist op voor de vrijheid van de kunsten en verweten de politici censuur.

Holocaustmonument

De meeste publiciteit kreeg de omstreden actie bij het huis van de nationalistische AfD-politicus Björn Höcke. In januari 2017 liet Höcke zich laatdunkend uit over de Duitse herinneringspolitiek en het Holocaustmonument in

Berlijn. De activisten huurden naar eigen zeggen dezelfde maand nog het huis naast Höcke in de gemeente Bornhagen in Thüringen. Daar zouden ze hem tien maanden hebben bespioneerd.

In november plaatsten ze, pal naast zijn huis, grote blokken die doen denken aan het beroemde Holocaustmonument in Berlijn. Het collectief liet weten Höcke pas met rust te laten als de politicus een knieval bij het monument maakt, zoals kanselier Willy Brandt (SPD) dat in 1970 deed in het joodse getto in Warschau. Het gezin van Höcke stapte tevergeefs naar de rechter. Die besloot dat de actie kunst was.

'Vluchtelingen vreten'

Sociale bewegingen toen en nu

Op 1 november 2018 kijkt het Duitsland Instituut samen

met schrijvers, activisten, journalisten, politici en wetenschappers naar hoe de bewegingen van 1918 en 1968 ons begrip van democratie, emancipatie en rechtvaardigheid hebben beïnvloed. De themamiddag is in De Melkweg in Amsterdam. [Zie Agenda](#)

Op het walgelijke af was de actie 'vluchtelingen vreten'. Precies de bedoeling, zegt het Zentrum, want door wat onze politici beslissen in onze naam, sterven duizenden vluchtelingen aan de Europese buitengrenzen. Laat de mensen dan maar letterlijk toekijken, was hun standpunt. In hartje Berlijn bouwden ze een kooi. Te zien waren tijgers en de oproep aan vluchtelingen om zich te laten verslinden voor het oog van het publiek. “We willen mensen wakker schudden en we gebruiken daarvoor de methoden van het theater.”

Eenzelfde intentie had het collectief toen het enkele lichamen van verdronken vluchtelingen naar Duitsland overbracht om daar een waardige begrafenis en een eigen graf in plaats van een anoniem massagraf te geven.

Kunst of toch politiek activisme? *Politische Aktionskunst*, volgens de makers. Voor Cesy Leonard, een van de woordvoerders van de groep, moet kunst politiek zijn. En nu in Duitsland de buitenlanderhaat weer zo openlijk wordt uitgedragen, vindt ze dat daartegen moet worden opgetreden.

Wiebke Pittlik, hoofdredacteur van Duitslandweb, sprak vorig jaar bij de Nieuwsshow op NPO Radio 1 over het Zentrum für Politische Schönheit. [Beluister hier het interview](#)

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/28708/kunstenarscollectief-zps-stormtroep-tegen-rechts>